

NOVĂŢEANUL

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ❖ Anul XI, Numărul 120 ❖ Duminică, 21 Mai 2023 ❖ ISSN 2392 – 6961

ACTUALITATEA NOVĂŢEANĂ

❖ În perioada 4 – 7 mai a.c., au avut loc mai multe activități în cadrul parteneriatului între localitățile Novaci și Dugopolje (Croatia).

Programul a cuprins, între altele, vizite la Grădinița cu program normal Novaci, Liceul Teoretic Novaci, excursie de promovare turistică a zonei Novaci-Transalpina-Rânca și un dialog cultural „Novaci-Dugopolje”.

❖ La invitația primarului orașului Novaci, dr. ing. Dumitru Leuștean, o delegație din orașul francez Mayenne, condusă de primarul Jean Pierre Le Scornet, va fi prezentă la tradiționala manifestare folclorică pastorală „Urcatul oilor la munte” din 21 mai 2023 de la Novaci.

Vizita are loc în contextul bunelor relații stabilite între orașele Mayenne și Novaci, orașe înfrățite.

❖ În orașul Novaci se lucrează din plin la regularizarea râului Gilort, zona

centru, „aval așa-zisul pod sârmă”, pe o lungime de 0,3 km.

Lucrarea este realizată de către Apele Române Jiu – Sistemul de Gospodărire a Apelor Gorj, cuprinsă în Planul Tehnic 2023.

Prin regularizarea râului Gilort pe porțiunea respectivă se are în vedere punerea în siguranță a proprietăților riverane cursului de apă, asigurarea secțiunii potrivite de scurgere la ape mari și diminuarea efectelor negative asupra mediului.

❖ După cum se știe, la ora actuală, în orașul Novaci sunt în plină desfășurare mai multe proiecte care vor duce la mai buna gospodărire și înfrumusețare a orașului, între care: amenajarea Centrului Orașenesc de Creație, Arte și Tradiții, traseu ciclo-pietonal în oraș, construcția blocului ANL, modernizarea, extinderea, reabilitarea și dotarea Școlii Gimnaziale nr. 2 și a grădiniței etc.

Astăzi, suntem în măsură să vă informăm că din 17 mai a.c., au început lucrările de construcție din cadrul Proiectului-Construcția și dotarea Centrului I.S.U, Salvare și Jandarmerie, iar din 22 mai vor începe lucrările din cadrul Proiectului-Modernizarea pieței agroalimentare din oraș.

URCATUL OILOR LA MUNTE Novaci – 21 mai 2023

*Codrule cu frunza lungă,
Ia zăpada și-o alungă
Că mi-e dor, codre, mi-e dor,
De munte și de izvor.*

Din anul 1968, la Novaci se organizează o manifestare culturală dedicată crescătorilor de animale, în special a oilor. Inițiativa i-a aparținut prof. Nicolae Berca, întâiul director al Casei de Cultură Novaci, plecat pe drumul acela de unde nu s-a mai înapoiat nimeni vreodată, în prag de Mărțișor, 2006, înainte să împlinească vârsta de 75 de ani.

La început s-a numit „Ziua oierilor” și s-a organizat cu forțe locale.

Apoi, păstorilor novăceni li s-au alăturat cei din Baia de Fier, Crasna și Polovragi. Prestigiul manifestării a crescut an de an, ajungându-se la organizarea unui adevărat Festival, care a căpătat denumirea „URCATUL OILOR LA MUNTE”. Așa s-a ajuns ca festivalul de la Novaci să devină o manifestare de interes național, înscrisă în calendarele Ministerului Culturii.

Sărbătoarea aceasta care are loc în a treia duminică a lunii mai a fiecărui an, în preajma zilei Sf. Împărați Constantin și Elena, este de fapt o nedeie, o petrecere a celor care au ca ocupație de bază – creșterea animalelor, în special a oilor, înainte de urcarea în munți, un prilej de întâlnire cu frații lor de peste munți, un adevărat spectacol popular la care este angrenată toată populația Novaciului, de la copiii de grădiniță până la cei vârstnici. Un prilej de mândrie pentru novăceni, izvorâtă din setea de frumos, din dorința

supremă de a fi la înălțimea prestigiului pe care și l-au căpătat de-a lungul timpului.

Anul acesta, nici că se putea nimeri mai bine, tradiționala sărbătoare a novăceniilor se organizează chiar de ziua Sf. Împărați Constantin și Elena.

„Urcatul oilor la munte” a devenit o sărbătoare a întregii spiritualități novăcene, fiind printre cele mai importante manifestări culturale din Gorj și din țară. Este o manifestare de înaltă ținută, cu mii și mii de participanți din Gorj și din Țară, atrași tot mai mult de frumusețile Novaciului și de bogăția folclorului novăcean și al Mărginimii Sibiului, al altor zone folclorice ale țării.

„Urcatul oilor la munte” este precedat de un ciclu de manifestări organizat sub genericul „Zilele Culturii Novăcene”, care cuprinde, între altele, cea de-a XXIII-a ediție a Festivalului de Teatru „Sabin Popescu”, care are loc în zilele de 16 – 18 mai a.c.

De subliniat faptul că Festivalul de Teatru „Sabin Popescu” a luat ființă în anul 2000, în semn de recunoștință pentru tot ce a realizat prof. Sabin Popescu în domeniul teatrului la Novaci, plecat dintre noi în martie 1995.

Ideea îmi aparține, mie și actorului Sorin Giurca de la Teatrul „Elvira Godeanu” Târgu-Jiu și fostului director al CJCPCT Gorj, Ion Cepoi, după ce formația de teatru a Casei de Cultură Novaci obținuse Marele Premiu și titlul de „Laureat al Festivalului de Teatru de Amatori „Constantin Duică”, ediția I, 21-25 aprilie 1999.

Așadar, duminică, 21 mai 2023, de ziua Sf. Împărați Constantin și Elena, la Novaci își dau întâlnire toți iubitorii de frumos, mii de oameni care pentru o zi sunt oaspeți dragi ai Novaciului, precum și renumite ansambluri artistice și soliști vocali și instrumentiști.

Tuturor le adresăm urarea de BUN VENIT LA NOVACI!

Bienvenue à Novaci Monsieur Le Maire de la ville de Mayenne, Jean Pierre Le Scornet! C'est une honneur de vous avoir avec nous en ce jour de grande fête pour notre ville. Nous sommes heureux de vous avoir parmi nous!

*Le Maire de la ville de Novaci,
Dr. ing. DUMITRU LEUȘTEAN*

Din frumusețile primăverii...

Cele mai calde urări de bine, sănătate și fericire, de ziua numelui.

LA MURUL ANULUI, tuturor celor ce poartă numele de CONSTANTIN și ELENA!

Să aveți parte de zile senine, bucurii și împliniri!

*PRIMARUL
ORAȘULUI NOVACI,
Dr. ing.
DUMITRU LEUȘTEAN*

Pagină realizată de Constantin DĂRVĂREANU

REFLECȚII DESPRE CIOBĂNIE

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

De zeci de ani se organizează, înainte sau în timpul Sfinților Împărați Constantin și Elena, sărbătoarea Urcatului la munte al ciobanilor. Este un omagiu adus de cei prezenți strămoșilor noștri. Demult, demult, încă de prin clasa a VI-a, îmi aduc aminte că pe la noi, prin Plăieț, urcau ciobanii la munte. Am auzit cum unul vorbea cu celălalt: *torna mă frate că a răsturnat măgarul bagajul*. Aveau doi cai și trei măgari. Amândoi au oprit și au continuat discuția: *la noi o vint pârdașnicul de urs și o luat o oaie; am văzut femeia aceea naltă la horă; la munte o fost oprit-o la râu; ai noști o păzit oile lor; a adunatu o peatră din drum etc.*

Auzeam un grai dac pe care atunci nu-l știam. Mai târziu am învățat că dacii au fost neamul nostru, că suntem o nație dintre cele mai drepte care se întindea în cea mai mare parte a Europei. Aceasta cuprindea de la Nipru, Vistula, munții Carpații Păduroși până către izvoarele Dunării, toată Dunărea, Balcanii, Grecia, o parte din Asia Mică, până la Siria actuală. După cum spune Herodot, tracii (dicii erau tot tracii) sunt neamul cel mai numeros din lume după cel al indienilor. Vremurile s-au schimbat și în Evul Mediu țările au fost rupte. Au venit mongolii cu tot neamul lor, iar la 1241 a fost o mare invazie asupra Europei. Dar dacii au rezistat mereu. Aceasta pentru că au avut oile care dădeau

lână, carne, lapte și produse lactate, miei, piei ca să poată răzbate timpurile. Vedem și azi ruinele bisericilor din Contea, Plaiul Mare sau de la Izvoarele Gilorțelului, și tragem concluzia că oamenii stăteau pe la 800-1200 m altitudine.

Tot Evul Mediu, românii (vlași/vlahi) au avut oi, au ținut din Pind, de la Bug până la Dalmația, toată Valea Dunării și Carpați. Au hrănit populații întregi, pentru că toți mâncau lapte și produse lactate. La noi, cam 50-60% din hrana zilnică a fiecărui individ o reprezintă laptele și produsele lactate. Multe cuvinte legate de păstorit erau de dinainte de cucerirea romană. De pildă, importanța brânzei este redată în zicalele populare: brânza bună se face la stână; frate-frate, dar brânza e pe bani; brânză bună în burduf de câine; cine s-a fript cu ciorba, suflă și în iaurt etc. Laptele de oaie se deosebește prin calitatea și proprietățile sale de laptele de vacă. Aproape toate componentele sunt într-un proces mai ridicat. Laptele de oaie are cazeină și reprezintă cam 80% din totalul proteinelor din lapte. Sărurile minerale se găsesc în

cantitate mai mare, iar calciul reprezintă cam 50% din total. Astfel că din laptele de oaie se obține un coagul mai bun pentru fabricarea diferitelor brânzeturi. Spre sfârșitul perioadei de lactație la oi, se produce un *lapte gros*, un produs de stână ce nu se găsește în alte părți. La fel și jintița – un produs românesc din caș și brânză telemea ce se obține din zerul laptelui de oaie. Valoarea nutritivă mare a produsului jintiță face să rămână în urmă toate sucurile din fructe și legume ca băutură răcoritoare, pentru că este de natură animală.

Românii au fost și sunt meșteri mari în ale laptelui, din care au făcut și fac brânză, cașcaval, smântână, unt, brânză de burduf etc. Interesant este că până în 1942 în țara noastră era numai brânză de oaie. Din 1942 a început să se facă și brânză din lapte de vacă. Acum 90% din brânza de pe piață este din lapte de vacă, iar cea din lapte de oaie are un preț prohibitiv, și nici nu ai certitudinea că este 100% din lapte de oaie. Am fost zilele trecute într-un supermarket, cum sunt acum majoritatea magazinelor și am văzut doar două trei sortimente de brânză de oi. În rest, cam toate brânzeturile erau din lapte de vacă. În trecut fie spus, mulți ciobani lasă miei să sugă oile și nu mai au ce să mulgă, pentru că la export se caută miei mai mari.

Din moși-strămoși, ai mei au fost crescători de oi. Pot să demonstrez aceasta prin aceea că atunci când au plecat din Ardeal, după Revoluția lui Horea, Cloșca și Crișan au mers în Poiana Sibiului și apoi au venit în Novaci, dar oile erau deja în Țara Românească. După 1990, am crezut că pentru oieri va urma un trai decent. Dar nu a fost așa. S-au introdus în decursul vremurilor legi peste legi, astfel că oamenii nu mai puteau să întrețină oi.

Medicii noștri spun că dacă oile noastre sunt ținute în grajd 5 luni de zile, din toamnă până în primăvară, ele fiind obișnuite cu drumul de 400-500 de km pe an, vor dispărea. Uniunea Europeană nu se prea pricepe la oi, iar animalele sălbatice sunt tratate cu prioritate față de acestea. În România, mai există aproximativ 10.000.000 de oi, care au nevoie de circa 50.000 de ciobani. Din an în an văd că ciobani se găsesc tot mai greu. Noile generații nu prea se mai îndreaptă către această meserie. Așa că oierii își reduc turmele și, în curând, va exista un fel de colaps.

Am văzut că un cetățean din Ardeal, care avea 23 de ani, s-a dus să lucreze 2 ani la construcții în străinătate. După 2 ani, omul s-a retras, și având 1900 de euro, și-a cumpărat câteva oi, sperând să-și facă o mică turmă. Dar cu o floare nu se face primăvară. Așa că stâna nu are nicio orientare și o trăim și noi ca în Occident, unde nu se mai mulg oile. Este trist, foarte trist că neamul care a dat foarte mulți oieri timp de aproape 4 milenii, a ajuns în prag de sărăcie.

S-a scris istorie anul acesta la Liceul Teoretic Novaci!

Redactez cu bucurie și emoție acest articol, deoarece voi scrie câteva lucruri despre un subiect des întâlnit în coloanele ziarului „Novăceanul”, și anume, despre rezultatele obținute de elevii noștri la olimpiadele naționale. De data aceasta, ele sunt peste așteptări! Care director, profesor, părinte sau elev nu s-ar simți mândru când ar vedea că după o muncă titanică se culeg roade frumoase?! Doar cei care cunosc cu adevărat ce înseamnă termenul *performanță* pot înțelege greutatea cuvântului. Și da, la Liceul Teoretic Novaci se face *performanță!* Dovedim acest lucru an de an, prin rezultatele excepționale obținute la olimpiade, concursuri, festivaluri etc. Fiind adepta promovării valorilor, de multe ori am scris despre numeroasele premii obținute, fiindcă mă mândresc cu elevii novceni, îi promovez și îi asigur de prețuirea mea. O merită din plin!

Întrucât m-am referit la *performanță*, voi menționa cele două rezultate care au scris istorie la liceul nostru: este vorba de Ionuț Forțofoi (clasa a XII-a C), coordonat de mine, care a obținut **locul I și „Premiul Pentru cea mai bună lucrare”** la Olimpiada Națională de Istorie și Luca Abdulhadi (clasa a XII-a A), coordonat de doamna profesoară Tomescu Oana, care a obținut același **loc I** la Olimpiada Națională de Limba franceză. Aceste două mari rezultate încununază munca, responsabilitatea și perseverența elevilor și a cadrelor didactice. Mai mult, ne dovedesc nouă, tuturor, că ne aflăm în scara valorilor educaționale la nivelul județului Gorj. În egală măsură, așteptăm cu bucurie rezultatele elevilor Dăianu Maria (clasa a XI-a A) și Făsui Lucia (clasa a XII-A), calificate la Olimpiada Națională de Tehnologia Informației și

Comunicațiilor, care va avea loc în scurt timp la Târgoviște, elevele fiind coordonate de domniile profesori Țăpîrdea Simona și Maricoiu Cosmin. Le ținem pumnii și suntem convinși că se vor întoarce cu premii importante, căci s-au pregătit intens și au dat dovadă întotdeauna de responsabilitate și seriozitate.

Cu siguranță, autoritățile locale îi vor premia pe olimpici cum se cuvine, răsplătindu-i astfel pentru dăruirea de care au dat dovadă în obținerea *performanțelor*. Sunt sigură că olimpicii Novaciului vor duce numele unității noastre școlare dincolo de comunitatea novăceană, în orașele unde vor alege să studieze.

În încheiere, susțin ideea că, prin rezultatele obținute de elevii noștri, Liceul Teoretic Novaci s-a circumscris anul acesta standardelor exigenței educaționale. Desigur, demersurile și strădaniile cadrelor didactice vor avea finalități pe termen lung, căci ne dorim și pe viitor rezultate cel puțin la fel de frumoase. Pentru toți profesorii unității noastre de învățământ este importantă formarea personalității elevilor și dobândirea unor cunoștințe vaste în diverse domenii de specialitate. Felicitări tuturor!

Prof. Alina-Ramona ȚICU
Director Liceul Teoretic Novaci

Chemarea muntelui

*Mă cheamă muntele, pentru că acolo sus pe cetină de brad,
am văzut pentru prima dată lumina zilei,
Acolo sus am crescut și am învățat tot ce mi-a fost mai drag,
să fiu ca bunii, ca tata, la stână în mijlocul turmei.*

*Frumoasa priveliște cu păduri, pășuni, izvoare și stâni
și toată copilăria mea o port ca pe o minune,
Mă cheamă muntele, ce cu o voce din străbuni
îmi spune în șoaptă, întoarce-te la mine...*

*Întoarce-te la mine copile, pentru că tu aici trebuie să fii,
aici îți sunt moșii, cei care cu a lor puritate mi-au iubit cărarea,
Întoarce-te la mine și crește oi, dă naștere la fii
și lasă glasul firii să-și caute chemarea.*

Alexandru Delu OPRÎTESCU

DUMITRU BREZULESCU

(1880 – 1916)

Din inițiativa Primăriei Orașului Novaci, personal a Primarului, dr. ing. Dumitru Leuștean, în ziua de 30 aprilie 2023, în parcul din fața fostei Bănci Populare „Gilortul”, pe un nou amplasament, s-a dezvelit un nou bust al mării personalități novăcene, Dumitru Brezulescu.

Cu acest prilej, a fost inaugurat și noul parculeț, îmbrăcat în haine noi, care din acea zi se numește Parcul Dumitru Brezulescu.

Fiindcă doar peste aproape două luni se împlinesc 107 ani de la moartea lui Dumitru Brezulescu (12 iulie 1916), cred că este normal să ne reamintim câteva aspecte legate de moartea, înmormântarea, contextul în care au avut loc și scurta-i viață dedicată comunității novăcene.

Urmărind ceremonialul înmormântării lui Dumitru Brezulescu, așezat undeva lângă locul de veci, I.Gh. Duca, Ministrul Instrucțiunii Publice și al Cultelor, se gândea la câți dintre cei prezenți la înmormântare vor mai avea șansa să scape cu viață, știind că doar peste trei săptămâni România va intra în război. Își punea întrebarea, câți din acești oameni îmbrăcați în frumoasele costume ciobănești vor mai supraviețui.

Preocupat mai mult de problemele satului și sătenilor săi, Dumitru Brezulescu se va căsători târziu, la peste 30 de ani. La Facultatea de Drept din București fusese coleg cu Nicolae Titulescu, dar drumurile lor se vor despărți; Titulescu începe o carieră strălucită în capitală, în timp ce Brezulescu se retrage la Novaci, dedicându-se unei munci de sacrificiu în folosul semenilor săi.

Faima de care se bucura Dumitru Brezulescu până dincolo de hotarele Gorjului și în Parlament, îl determină pe Nicolae Titulescu să-l caute aducându-i prinusul admirației sale.

Marele om politic îi prilejuiește lui Dumitru Brezulescu întâlnirea și căsătoria cu Lucia Burcă, sora mai mică a soției sale. Astfel, cei doi mari oameni devin cumnați, ceea ce le aduce o apropiere de care nu prea avuseseră parte pe timpul facultății.

Căsătoria lui Brezulescu cu Lucia Burcă a avut loc la București în anul 1913 și de pe urma ei va rezulta o fiică, Maria Ivona, căsătorită cu tânărul diplomat Gheorghe Antoniadă, fiul celebrului filozof, scriitor și diplomat Constantin Antoniadă.

Recunoașterea meritelor lui Dumitru Brezulescu se concretizează în scurta-i viață prin decorarea în 1909 cu Ordinul Coroana României, în grad de cavalier și cu Ordinul Steaua României, în 1911, în urma raportului Ministrului de Externe Mircea Djuvara.

Pentru ca imaginea binefăcătorului lor să fie mereu prezentă în ochii locuitorilor acestei așezări montane, novăcenii, la inițiativa Băncii Populare „Gilortul”, îi așază la 26 iulie 1936 în parcul din fața Băncii un bust, turnat în bronz, operă a sculptorului Ion Jalea. La împlinirea a 20 de ani de la moartea sa, cu care prilej a fost dezvelit bustul marelui om novăcean, alături de soția și fiica lui Brezulescu, de un impresionant număr de oameni veniți din toate colțurile Gorjului, au

participat: primul-ministru Gheorghe Tătărescu, Ministrul Agriculturii și Domeniilor Vasile P. Sassu, vechi prieten și coleg de facultate cu Dumitru Brezulescu și subsecretarul de stat la acest minister, Mihail Negură.

Din păcate, după instaurarea regimului comunist, Banca Populară „Gilortul” va fi desființată, iar bustul lui Brezulescu înlăturat și ascuns în beciurile securității de unde i se va pierde urma.

În anul 1994, Primăria Novaci va repara marea nedreptate instalând în același loc un nou bust, sub care se află gravat îndemnul către țărani rostit de Dumitru Brezulescu cu prilejul înființării Băncii Populare „Gilortul”, semn că amintirea lui a rămas neștearsă, cu toate vitregiile sortii și vremurilor trecute, redându-l istoriei care pe nedrept îl cam uitase.

Prin moartea lui Dumitru Brezulescu, Gorjul a pierdut un om cum rar se nasc, iar Novaciul a pierdut șansa de a ajunge una dintre cele mai dezvoltate localități ale Olteniei.

În Calendarul Gorjului din 1925 se spune: „Dumitru Brezulescu a rămas o figură strălucită cu care județul nostru veșnic se va putea mândri, iar istoria îi va da locul ce bine l-a meritat”.

Din păcate, istoria comunismului instaurat cu tancurile în România nu a recunoscut niciodată meritele acestui mare om, devotat sătenilor săi și localității pe care a scos-o din anonimat.

Este regretabil faptul că un asemenea om a fost trecut atâta timp în umbră în timpul regimului comunist, din motive politice, fără să se ia în considerare faptul că și-a pus întreaga sa capacitate și întregul său suflet în slujba ridicării clasei țărănești. Ca director al Băncii Populare „Gilortul”, Dumitru Brezulescu a desfășurat o muncă uriașă, arătând lumii întregi ce poate cooperarea. Truda sa a fost încununată cu cea mai strălucită izbândă, Banca Populară „Gilortul” fiind considerată ca una dintre cele mai mari bănci populare din țară.

Voi încheia aceste însemnări despre Dumitru Brezulescu, cu cuvintele gorjeanului V. Uscătescu, apărute la 26 iulie 1936 într-o publicație gorjeană, la câteva zile după moartea lui Brezulescu, cuvinte pe care le consider și astăzi de mare actualitate: „Să-l preamărim în gând și să-l urmărim în fapte!”

Viața lui să fie o pildă pentru cei de astăzi și un stimulent la luptă pentru toți cei care vor să pună o piatră la temelia consolidării Neamului Românesc”.

Dezvelirea noului bust, inaugurarea parculețului, ne arată că noi, novăcenii de astăzi, îl prețuim la fel cum au făcut-o adevărații noștri înaintași.

Constantin DĂRVĂREANU

9 MAI, zi cu triplă semnificație istorică, sărbătorită la Liceul Teoretic Novaci

A devenit deja tradiție ca evenimentele și zilele cu importanță istorică să fie marcate de elevii și cadrele didactice de la Liceul Teoretic Novaci. Astfel, liceenii novăceni au marcat ziua de 9 Mai, zi cu triplă semnificație pentru poporul român - Ziua Independenței de Stat a României, Ziua Victoriei Coaliției Națiunilor Unite în cel de-Al Doilea Război Mondial și Ziua Europei, printr-o serie de activități didactice, cât și prin intermediul proiectelor eTwinning. Dintre acestea amintim: intonarea imnului național, confecționarea de afișe cu mesaje istorice, vizionarea unor filmulețe documentare, prezentări power point. Motto-ul activității a fost „Suntem independenți, suntem o națiune de sine stătătoare”. De asemenea, elevii claselor a IX-a A și a XII-a C, coordonați de doamnele profesoare de istorie, au participat la o prelegere pe teme istorice legate de importanța acestei zile, au adresat întrebări și au emis judecați de valoare pe baza unor cunoștințe dobândite anterior.

„Este comod și plăcut, să citești istoria sau s-o scrii. Este însă o fericire s-o trăiești și mai ales s-o faci”, afirma marele om, Nicolae Iorga. Marcăm astfel 146 de ani de la proclamarea independenței României, 73 de ani de solidaritate europeană și 78 de ani de la încheierea Celui de-Al Doilea Război Mondial.

9 mai – Ziua Independenței

Proclamarea independenței statale la 9 mai 1877 nu a fost un act spontan, ci o încununare a strădaniilor tot mai numeroase din acei ani, o aruncare peste bord a ultimei verigi a suzeranității otomane.

În 1877, la această dată, ministrul de Externe de la acea vreme, Mihail Kogălniceanu, declara în Camera Deputaților: „Suntem independenți, suntem națiune de sine stătătoare”. După făurirea statului național român, în 1859, prin Unirea Moldovei cu Țara Românească, sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza, statul român a trecut la înfăptuirea unei serii de reforme pentru modernizării țării care au constituit temelia proclamării și, ulterior, a cuceririi independenței de stat.

România continua să fie vasală Imperiului Otoman, era silită să recunoască suzeranitatea otomană, să plătească un tribut anual și să accepte stăpânirea Porții în Dobrogea, la gurile Dunării, iar independența țării devenise un ideal al tuturor românilor.

Războiul ruso-turc, izbucnit în aprilie 1877, a constituit ocazia ideală pentru ca România să-și câștige independența, iar implicarea țării, oficializată prin actele adoptate de Adunarea Deputaților și de Senat, în zilele de 29 și 30 aprilie 1877, a decis soarta conflictului și stabilirea învingătorilor.

Pe acest fond, la 9 mai 1877, ministrul de Externe Mihail Kogălniceanu spunea: „Suntem dezlegați de legăturile noastre cu Înalta Poartă... Guvernul va face tot ce va fi în putință ca starea noastră de stat independent și de sine stătător să fie recunoscută de Europa”. A doua zi, pe 10 mai, independența a fost proclamată din nou, de Camerele reunite.

9 Mai – Ziua Victoriei în cel de-al doilea Război Mondial

Ziua Victoriei comemorează capitularea Germaniei naziste în fața trupelor aliate și sfârșitul războiului în Europa, dar în Occident se sărbătorește pe 8 mai, iar Rusia și țările din Răsărit marchează această zi pe 9 mai. De unde aceste diferențe?

La 7 mai 1945, la ora 02.41, la Reims, la sediul Cartierului General Suprem al Forțelor Expediționare Aliate din Franța, Germania a capitulat fără condiții. Actul prevedea ca ostilitățile să se încheie la 8 mai,

la ora 23.01. La ora 15.00 a zilei de 8 mai, Truman, Churchill și De Gaulle au anunțat oficial victoria, dar în Uniunea Sovietică, datorită diferenței de fus orar, vestea capitulării a ajuns în data de 9 mai.

Actul l-a infuriat pe Stalin care dorise o capitulare în capitala Reichului învins și ocupat de Armata Roșie. De aceea, la 9 mai 1945, la ora 00.16, la Berlin, un oraș în ruine, feldmareșalul Keitel, șeful Statului Major al Wehrmachtului semna capitularea germană (a doua capitulare) la sediul Statului Major al armatei sovietice, această dată fiind proclamată Ziua Victoriei. Acesta este motivul pentru care aliații occidentali au sărbătorit Ziua Victoriei în Europa în 8 mai, iar Uniunea Sovietică a sărbătorit Ziua Victoriei împotriva fascismului pe 9 mai.

Oficial, cel de-Al Doilea Război Mondial s-a încheiat însă la 2 septembrie 1945, odată cu capitularea Japoniei, după folosirea bombelor atomice americane la Hiroshima și Nagasaki, în 6 și 9 august.

În 2023 se împlinesc 78 de ani de la terminarea celui de-al Doilea Război Mondial.

9 Mai – Ziua Europei

În fiecare an, în această zi, se sărbătorește pacea și unitatea în Europa.

La această dată, în 1950, la 5 ani de la încheierea celui de-Al Doilea Război Mondial, ministrul francez de Externe, Robert Schuman, propunea plasarea producției de cărbune și oțel sub controlul unei autorități comune, pentru a se controla în acest fel producția de armament și posibilitatea ca un viitor conflict militar să poată fi evitat, potrivit europa.eu. Propunerea este considerată a fi piatra de temelie a Uniunii Europene. Dând curs apelului lui Robert Schuman, statele Beneluxului și Italia s-au alăturat Franței și Germaniei și, la 18 aprilie 1951, a fost semnat Tratatul de la Paris, care institua Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO) între Germania, Franța, Belgia, Italia, Luxemburg și Olanda. La 25 martie 1957, aceste state au semnat Tratatul de la Roma, care institua Comunitatea Economică Europeană (CEE), cunoscută sub numele de Piața Comună, și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (CEEA, astăzi EURATOM). Atât Tratatul de la Roma, cât și Tratatul CEEA au intrat în vigoare la 1 ianuarie 1958.

Pe parcurs, procesul de integrare economică a fost acompaniat de procesul de integrare politică a statelor membre. Ulterior, acestui complex proiect de construcție europeană i s-a alăturat Irlanda, Marea Britanie și Danemarca (1973), Grecia (1981), Spania și Portugalia (1986), Suedia, Austria și Finlanda (1995), în 2004, noi zece state: Cehia, Ciprul, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Slovacia, Slovenia, Polonia și Ungaria, în 2007, Bulgaria și România și în 2013, Croația. În cadrul Consiliului European de la Milano, din 1985, s-a luat decizia ca serbarea Zilei Europei să aibă loc în fiecare an la 9 mai.

Așadar, data de 9 mai a marcat evoluția României de trei ori, respectiv proclamarea independenței de stat a României la 9 mai 1877, Victoria Coaliției Națiunilor Unite în cel de-al Doilea Război Mondial la 9 mai 1945 și Ziua Europei.

Prof. Alina-Ramona ȚICU

URCATUL OILOR LA MUNTE, DATINĂ SAU FESTIVAL CIOBĂNESC?

Urcatul oilor la munte vine din istorie, știut fiind că ciobănia adevărată s-a născut la munte. Acolo, la vârf, se găsesc întinsele goluri alpine, se găsește iarba aceea de torină și negară, cea mai recomandată pentru hrana oilor. Da, dar în munte nu se poate pășuna decât în timpul verii, clima fiind cea care nu permite rămânerea în munte și pe timpul iernii. Din acest dute-vino, urcatul versus coborâtul oilor din munte s-au făcut adevărate sărbători care la români au devenit datină.

Sărbătoarea urcatului oilor la

munte se ține cam în toate localitățile cu specific ciobănesc. Din nord și până în sud, de la răsărit până la apus, toate localitățile submontane dau conotații de sărbătoare urcatului oilor la munte adaptând la specificul românesc. Amploarea activităților a creat adevărate festivaluri care, în opinia mea, nu trebuie să se depărteze de adevăratele obiceiuri cu specific românesc. Nu sunt adversarul modernismului, al noului și nici al internaționalizării spectacolelor, dar cum ar suna substituirea unor Lucreția Ciobanu, Daniel Hândoreanu, Medrea, Târnăveanu, Dură etc. pe scena de la Hirîșești cu hituri cântate în limbă străină? Bat-o ploaia pe mândra!, ar fi blestemul.

Țin mult la românismul meu, cu datinile lui de suflet, acesta fiind și motivul pentru care am adus, azi și aici, cele zece porunci ale poporului român culese dintr-un ziar din 5 Oct 1930, publicate pe pagina de Facebook a Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului și Sătmarului:

1. Dați copiilor nume românesc.
2. Păstrați graiul, portul și obiceiurile cele vechi pentru că acestea sunt temeliiile întregii nații românești.
3. Limba românească este o moștenire din bătrâni și totodată o avere care nu trebuie să se piardă niciodată.
4. Adunați scrierile și toate poeziile, cântecele, chiuiturile, basmele și proverbele românești, ca nu cumva să se piardă, dați-le de la gură la gură ca să le știe fiecare.
5. Păstrați legea ortodoxă biseri-

cile și precum și toate lucrurile din vechime.

6. Nu uitați la orice pas sau lucrare că sunteți români. Cumpărați tot ce vă trebuie numai de la români.
7. Fiți mândri dacă sunteți în stare de a învăța pe alții limba cea românească.
8. Fiți mândri de poporul român pentru că este unicul care a luptat cu toate liftele păgâne pentru a păstra graiul românesc moștenit din vechime.
9. Ajutorăți totul ce simte adevărat românesc.
10. Ca buni români, nu uitați niciodată de Dumnezeu pentru că numai prin credința lui s-a păstrat binele întregii Românii Mari de azi. (n.n. Aveam o Românie Mare cândva!)

Închei cu Ilie Dură „Ca mine cioban, nu-i altul!” și cu regretul că anul acesta nu voi fi prezent la frumoasa sărbătoare a novăcenilor.

Grl Ion STAIKU

Ion FLOREA

SUIE OILE CORNUTE

Pe poteca cea de munte

Suie oile cornute

Și mieluțe și miori

Tot prin ierburi și prin flori,

Iar în urmă ciobănașul,

Cu obraji cum e cașul,

Stând la umbră prin brădet

Dintr-un fluier cântă-ncet

Și-i cu gândul tot la sat

Unde mândra și-a lăsat

Stând în poartă necăjită

Că rămâne neiubită.

Întoarcerea la natură

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

Din frumusețile primăverii...

Studiul istoriei omului ne spune că acesta este o specie ca toate celelalte. Doar inteligența ne-a ridicat deasupra tuturor și am devenit astfel Om. Dar această inteligență duce la multe alte amănunte și se vorbește despre oameni răi și buni. Depinde însă cine face această apreciere, pentru că grecii îi numeau pe toți ceilalți - barbari. Oamenii sunt o întretăiere între natură și cultură. Pe de altă parte, cultura este și un fel de meșteșug, de a da lucrurilor o ordine. În prezent se spune că oamenii au de la natură instincte. Întoarcerea la natură ar însemna ca aceștia să-și găsească liniștea. În istorie se precizează că acum 5000 de ani a fost o răzmeriță, dar de fapt s-a luat agoniseala oamenilor, mulți devenind sclavi. Nu își puneau problema că însuși fratele lor putea fi sclav, așa cum se cunoaște din Biblie de la Iosif și frații săi.

Natura s-a îndepărtat de om. Cronicile vechi spuneau că omul se simte liber în natură, dar legile naturale nu-i permit aceasta. El trebuie să mănânce, să vâneze, să bea apă pentru a trăi în natură. După cum se știe, omul are foarte mulți dușmani, din interior și din exterior. Virusurile, bacteriile etc., au răpus o mulțime de oameni, însă chiar și astăzi sunt o mulțime de oameni bolnavi din cauza acestora. În exterior, dușmanii sunt animalele mari, cum este ursul, lupul, leul, hiena, elefantul etc. Mai demult ar fi fost și la noi mamuții și lei de vizuină. Dar omul, cu priceperea lui, a făcut ca un obiect care se mișcă cu viteza sunetului, respectiv cartușul, să ducă la împușinarea animalelor. Din cercetările antropologice rezultă că până acum 300 de ani oamenii trăiau în medie 40 de ani. Aceasta se datora copiilor morți în timpul nașterii, dar și pentru că adulții aveau tot felul de boli care le curmau viața.

sărbătoare vinerea, pentru că nu este zi de vineri fără lună. La stână era obiceiul să se aprindă focul când ciobanii se duceau primăvara și să se stingă când plecau prin septembrie. Era un fel de sărbătoare a focului ca aliat al omului.

Se pare că ciobanii concepeau totul ca întreg, cu munții, văile, dealurile pădurile și oamenii. Atunci se vedea că omul este împreună cu șesul, câmpul, munții. A rămas ca un ecou al vremurilor de demult, că cei care ajungeau la munte, nu puteau să mai fie întorși acasă: că așa am fost ursit, să mor sub cetina bradului. Aveau biserici în munți, cum a fost cea de la Coasta Bengăi, ca loc de rugăciune pentru cei care să fie cu Dumnezeu.

Aglomerările urbane sunt o îndepărtare de natură. Cei care cutreieră munții acum, ei și copiii lor, nu prea cunosc animalele de la casa omului. Într-o cercetare făcută în Marea Britanie, 50% dintre cei chestionați au răspuns că vaca hibernează, iar 28% că nu prea au ieșit în natură. Părinții lor, cam 43%, nu-i lasă să se joace în natură, pentru că nu au timp să-i supravegheze. Într-adevăr este un pericol în afara casei, dar totuși copilul trebuie să se obișnuiască cu pericolele.

La noi destul de mulți copii au un fel de turism rural, adică cei care se deplasează la bunicii lor, dar le lipsește calculatorul, Discovery, Cartoon Network etc. Mai mult, părinții îi lasă în voia lor, pentru că sunt ocupați cu grătarele, berea și vinul. S-a constatat de mult că cei care au casă lângă pădure se însănătoșesc mai repede, iar cei care aleargă în parc sunt mai rapizi decât cei din sălile de gimnastică. Natura asigură bunăstarea sufletească, iar copiilor înstrăinați le aduce lumea în față. Într-o astfel de lume, cum este plimbarea de seară,

Familia mea - pictor Ion Văileanu

Întoarcerea la natură este și calendarul cerului, după cum obișnuiau ciobanii. Pe când eram mic, unchiul se uita noaptea pe cer, dacă era senin, și fiecare constelație avea o anumită poziție. Spre ziua răsărea Rarița, apoi se vedeau planetele Jupiter și Marte. Se spunea că turcii au ca

și va entuziasma cerul înstelat. Viața la țară are marele ei avantaje: vezi cum crește un pom, ascuți cucul și pupăza, vezi rândunelele etc., dar cu ajutorul cărților, al învățătorului sau al profesorilor care dirijează întreaga alegere. Așa se deschide universul lumii.

PĂSTORITUL LA NOVACI

Din capul locului sunt necesare unele explicații. Care ar fi denumirea corectă pentru cei care se ocupă cu creșterea animalelor, în special a oilor. Este vorba de termenii de cioban și păstor.

Dicționarele explicative ale limbii române ne duc cam spre aceleași explicații pentru denumirile de cioban și păstor.

Cioban, persoană care paște, păzește și îngrijește oile, păstor. Persoană care slujește ca cioban.

Păstor, persoană care duce animalele (animale ierbivore, turmele la pășune), să pască și le păzește în timp ce pasc. Persoană care se ocupă cu păstoritul.

Cum s-ar spune, sună cam la fel. Numai că există totuși niște diferențieri, mai ales dacă avem în vedere faptele concrete din viața cotidiană a crescătorilor de oi.

Istoriceste vorbind, numele de cioban pare a proveni din limbile persană veche (subân-paznic de oi) și avestică.

În limba română a pătruns din limba turcă (caban-cu același sens). Persoană care paște, păzește și îngrijește oile, care are în grijă oile.

Păstor-denumire folosită și pentru proprietarul de oi, care mai poartă și numele de oier. În general, la frații noștri de peste munți se folosește denumirea de „păstor”, iar în Oltenia, „cioban”.

Venind în zilele noastre, personal cred că cel mai bine este să folosim denumirea de cioban pentru cei care păzesc oile, iar pe cea de păstor pentru cei a căror ocupație este păstoritul, adică proprietarul de oi. De altfel, dintotdeauna, proprietarul de oi angajează un număr de ciobani în raport cu numărul de oi, iar dintre ciobani se alege „vătaful”, cel care poartă răspundere pentru paza, îngrijirea și păstrarea efectivelor de oi. Păstorul, adică proprietarul de oi se ocupă de găsirea locurilor de pășunat, deplasarea turmelor, hrana animalelor și a ciobanilor, cei care păzesc turmele de oi. Acesta este și motivul pentru care voi folosi denumirea de păstor, denumire ce mi se pare mai adecvată pentru cei care au ca ocupație de bază păstoritul. Ciobănia este ocupația ciobanului, adică a celui care păzește oile, nefiind și proprietarul lor, dar care pentru paza lor primește simbrie, care poate fi în bani sau în bani și un număr de oi.

Păstoritul, ca ocupație principală a locuitorilor Novaciului apare abia după venirea în aceste locuri a multor familii de oieri din Mărginimea Sibiului. Veniseră vremurile când cei din cealaltă parte a munților, înmulțindu-și mereu turmele de oi, nu mai puteau să le ierneze în propriile ogrăzi, fiind nevoiți s-o apuce pe drumurile ce aveau să se numească mai apoi cele ale transumanței, adică al pășunatului oilor vara în munții Cindrelului și Lotrului, chiar și mai aproape de Novaci, și iernatului în șesurile dunărene, Bărăgan, Dobrogea, Bulgaria și chiar mai departe până în Crimeea și Caucaz.

La început, venirea lor în aceste locuri avea doar un singur scop: găsirea surselor de hrană pentru animale. Se crede că românii transilvăneni începuseră să treacă munții în Carpații Sudici încă de pe la 1290 sub conducerea legendarului voevod Radu Negru, mai ales că între Transilvania și Oltenia nu exista un hotar politic în acele timpuri, el fiind trasat mult mai târziu, pe la 1520, între Olt și Porțile de Fier, ceea ce a făcut ca golul munților Olteniei să fie folosit fără alegere, frățește, de turmele transilvănene și oltene. Localitatea Novaci era preferată de oierii din Mărginimea Sibiului pentru păstoritul turmelor fiind ușor de trecut munții la noi și pentru că exista acel drum care le da posibilitatea să

meargă iarna în transumanță spre șesurile dunărene, Bărăgan, Dobrogea, Bulgaria și chiar până în Crimeea și Caucaz. Apoi, în munții noștri existau destule posibilități de ocolire a punctelor de graniță folosind numeroasele poteci și lăsători, nemaifiind obligați să plătească tot felul de taxe, lucru care va nemulțumi vistieria care va trece la tot felul de restricții.

În altă ordine de idei, munții noștri au permis de-a lungul timpului prin numeroasele drumuri, trecători și poteci, închegarea unor legături trainice între locuitorii de pe ambii versanți ai Carpaților Meridionali. În acest sens, Ovid Densușianu, pe lângă „factorul climatic”, considera că trecerea mărginenilor în Țara Românească avea loc și din „nevoia de a adăposti avantajos turmele în locuri scutite de asprimea vremii”.

Noilor veniți de peste graniță, dacă se poate vorbi de graniță între români, li se acordau avantaje ispititoare, cum ar fi învoirea de a se așeza „pe moșia oricui și unde li ar plăcea locul, să fie de trebuință și hrană lor”. După o scutire de orice fel de dări pe o perioadă de cel puțin șase luni, vor trebui să dea „dijma obișnuită pe țarini și din fânețe, iar din grădinile de pe acasă nimic să ni ia, nici boieresc nimic să nu lucreze, nici cu clăci să nu-i supere nimeni, atât stăpânitorul moșiilor, cât și dregătorii ținuturilor”.

Așezările în care se stabileau cei veniți aveau un statut special fiind conduse de funcționari regionali denumiți ispravnici pentru ungurenii străini, în subordinea cărora intrau logofătul, conducătorii de plăși cunoscuți sub numele de zapcii de ungureni, având obligația de a-i primi și așeza pe noii veniți.

Fiindcă amintesc de „Ungureni”, trebuie spus că viața pastorală la Novaci și împrejurimi a început și dezvoltat odată cu venirea în zonă a românilor de peste munți, de cei din părțile ungurene, care din acest motiv au și fost numiți „Ungureni”.

Cu toate restricțiile impuse, autoritățile habsburgice nu au putut opri valul migrațiilor. În ce privește întemeierea așezării Novaci-Străini sau Ungureni, rolul principal l-a avut existența drumului de transumanță care trecea prin aceste locuri bune de pășunat spre locurile de iernat ori înapoi spre munții noștri luați în suhat de către păstorii ardeleni.

Și așa au purces să tot vină pe „drumul oilor”, pe care G. Călinescu l-a numit „marele și vechiul drum de

transumanță” al oierilor de dincolo de munți (Jina-Poiana Sibiului-Șugag-Oașa-Obârșia Lotrului-Rânca-Novaci), din ținuturile Mărginimii Sibiului. Celor care au trecut munții în aceste locuri li se spunea „mărgineni” pentru că locuiau la marginea Ardealului și ungureni fiindcă veneau din părțile ungurene și se ocupau exclusiv cu creșterea oilor. Veneau în aceste locuri, poposeau în Plaiul Novaciului, în turme distincte, fără să le fie tulburată liniștea, înainte de a lua-o spre ținuturile de șes. Apoi, primăvara, se opreau în același plai al novăcenilor până se topea zăpada și puteau trece vârfurile spre ținuturile de vară. Nimeni nu-i deranja, fiindcă aici, pe stânga Gilortului, oamenii nu se înghesuiau să-și găsească loc de înrădăcinare. Și tot așa, timpul a trecut și de la oieritul transhumant prin faimoasele drumuri ale oilor până la Dunăre și dincolo de ea, spre Adriatică și Marea Neagră, Ucraina de sud, Crimeea și Caucaz, de la peregrinările veșnice după oi s-a ajuns la vremuri mai grele când, de la venirea de bună voie cu oile pe acel drum al lor înspre locurile de iernat sau vară, oamenii s-au văzut nevoiți să ia drumul pribegiei din cauza unor imperii de tristă amintire care, tot mai nesătule, puneau tot felul de poveri pe umerii oamenilor, fie că era vorba de Imperiul Otoman, fie că era vorba de cel Austro-Ungar, ori poate chiar de cauze pricinuite de autoritățile timpurilor ori ale proprietarilor de moșii, biruri tot mai mari, serviciul militar de 7-12 ani, incursiunile cotropitorilor. Au rezistat bieții oameni cât au putut și când nu au mai putut rezista au apucat-o pe drumul pribegiei. De la trecerea munților din nevoia de a-și câștiga existența, s-a ajuns la trecerea munților pentru a învinge greutățile ivite de imperiile de tristă amintire, folosind „drumurile oilor”. Un asemenea drum era cel de pe Valea Gilortului, pe la Pociovaliștea, de unde veneau și oile cârpinienilor și ale celor din Stănești, ajungeau la Țânțăreni și de acolo mai departe.

Cum spuneam mai înainte, creșterea numărului de oi a dus la imposibilitatea asigurării hranei acestora în ținuturile Mărginene și la căutarea unor mijloace pentru iernatul lor în zone favorabile. Asta a fost doar una din cauzele migrației mărginenilor sibieni dincoace de munți și nu cea mai importantă, având în vedere că primăvara se puteau înapoia în satele de obârșie. Migrația mărginenilor sibieni dincoace de munți s-a produs mai ales din cauza necazurilor pricinuite de regimul austro-ungar, ajungându-se la exodul în masă din secolul al XVIII-lea și mai ales după Răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan din 1784 când mulți transilvăneni au trecut munții pentru a scăpa de represiunile austro-ungare și pentru a-și păstra credința ortodoxă.

Aici, ca și pe toată cingătoarea Carpaților Sudici au găsit singura nădejde de supraviețuire fiind primiți cu brațele deschise de către băștinași, împrumătăți prin Reformele lui Cuza și îndeosebi prin împrumătărea făcută la noi de către marele om al Novaciului Dumitru Brezulescu prin Banca Populară „Gilortul”. Până la împrumătărire ei au stat pe moșia boierului Palada având statut de clăcași, plătindu-și în bani sau produse animaliere zilele de clacă, fiindcă erau considerați venetici sau străini.

Drama păstorilor din Mărginimea Sibiului, Alba și Hunedoara, nevoiți să-și părăsească satele de obârșie a dus la adevărate „roiri” spre locurile unde și-au putut găsi liniștea și au reușit să învingă nelegiuirile timpului păstrându-și

îndeletnicirile, sufletul și ființa. Nevoiți să-și părăsească glia strămoșească în vremuri de grele încercări, nu și-au părăsit ocupația, obiceiurile și tradițiile, portul, jocurile și cântecele. Și tot mergând pe cărările pământului strămoșesc și-au luat destinul în propriile mâini, căutându-și libertatea dincoace de munți, ajungându-se de la trecerea munților în căutare de hrană pentru animale până la roirile, în valuri, cauzate de nelegiuirile și discriminările de ordin social, religios și național la care erau supuși în propria lor țară.

Aceasta a fost situația românilor din salba de localități înșirate la poalele munților Cibinului din lanțul Carpaților Meridionali, locuitori care au trecut prin multe greutăți de-a lungul timpului, dar care au știut să-și păstreze ocupația străveche, limba, portul, tradițiile și obiceiurile străbune. Căliți la flacăra demnității naționale, ei au făcut scut de apărare împotriva persecuțiilor antiromânești ale regimului austro-ungar, continuându-și viața după propria lege, după legământul strămoșesc.

Trecerile acestea din Ardeal în Țara Românească și în Moldova, arată că cei care au plecat din satele de obârșie au venit la frații lor unde se vorbea aceeași limbă și unde existau obiceiuri și tradiții asemănătoare, demonstrându-se în acest fel ideea de unitate națională de limbă, obiceiuri și tradiții.

Emigrările în masă au dus la întemeierea unor așezări noi sau părți distincte în locurile unde s-au stabilit definitiv, constituindu-se în adevărate enclave pastorale, dar și spirituale, conservându-și obiceiurile, portul, graiul. O asemenea enclavă s-a întemeiat în stânga Gilortului, pe locul actualelor cartiere Dumbrava și Plăieți, dar și pe Șesului, Scărița ori la marginea Livezilor, în locul care s-a numit Novacii Străini.

Majoritatea au venit aici din părțile Sibiului, din localitățile Jina, Poiana, Răchita, Dobra, Rod, Săliște, Rășinari, Gura Râului, Vinerea, Daia Română, din Pianu, Cut (județul Alba), din zona munților Godeanu, Șureanu și Cibin etc.

Destinul strămoșilor noștri, al celor din stânga Gilortului, al întregului neam de păstori din Mărginimea Sibiului, supuși în propria lor țară discriminărilor de ordin social, religios și național avea să se îplinească aici, la Novaci și în alte localități de pe cingătoarea de sud a Carpaților Meridionali. Viața chinuită a strămoșilor noștri, care se năpustise peste satele mărginene, plină de nedreptăți, supusă tuturor exploatărilor și despuierilor de pământ, de drepturi și libertăți, supusă exclusiv bunului plac și capriciilor nobililor, a adus inevitabil emigrarea parțială a elementului românesc de pe pământul său străvechi de care fusese legat sute de ani prin munca, fructificarea și apărarea lui. Locurile (satele) în care se așezau ungurenii se numeau slobozii, slobozii care aveau o largă autonomie manifestată prin independența lor totală față de slujbașii birnicilor pământeni.

O astfel de slobozie s-a înființat și pe aceste plaiuri, când la 1776 a luat ființă SLOBOZIA NOVACI. Sloboziile au suferit și ele tot felul de schimbări, fiind când desființate, când reînființate, lucru întâmplat și la Novaci unde, pe la 1831, din Slobozia Novaci a luat ființă satul NOVACI - STREINI. Cam acesta ar fi, pe scurt, istoricul păstoritului novăcean, un subiect care mă preocupă și care merită toată atenția, dincolo de opiniile celor care se consideră atotștiutori în toate.

Constantin DĂRVĂREANU

ROMÂNIA, ÎNCOTRO? (II)

Plecarea românilor pe tărâmurile dătoare de speranță este un subiect care mă preocupă mereu. Migrația românilor duce la depopularea țării, lucru care se simte tot mai mult. Fapt vizibil și la Novaci. Sate întregi rămân locuite aproape tot anul de bătrâni, de bolnavi, care la rândul lor nu au niciun sprijin.

Acesta este și unul dintre motivele pentru care au loc ample dezbateri privind o nouă împărțire teritorială a României, vizând desființarea unor județe, trecerea unor localități de la statutul de oraș la statutul de comună și a unor comune la

tineri care nu au plecat încă, merg la biserică în tradiționalul lor costum popular pe care-l poartă cu mândrie. La fel, cei plecați, când vin acasă de sărbători îmbracă frumosul lor costum popular, care reprezintă propria lor identitate.

Și la noi, la Novaci, a doua zi de Paști, la Biserica de pe Strada Râncă, din Plăieț, a venit o întreagă familie, părinți, copii, bunică, îmbrăcată în frumosul nostru costum popular (familia Bădulescu-Firu). Ce frumos!!! Nu i-a obligat nimeni, au făcut acest lucru pentru că așa au simțit și pentru că așa era odată și la noi, la

statutul de sat, din cauza scăderii drastice a numărului populației locale.

Românii pleacă în străinătate cu dorința și hotărârea de a avea, dar pentru asta muncesc din greu în construcții sau agricultură. Acolo, dacă vrei să câștigi, muncești. În construcții, în agricultură, în câmp, ospătari, bucătari, la îngrijirea bătrânilor, bolnavilor, nu este ușor.

Cunosc bine acest fenomen. În drumurile mele prin lume, împreună cu Ansamblul „Nedeia”, am întâlnit foarte mulți români aflați la muncă ori am prezentat spectacole chiar pentru ei. Nu am auzit pe nimeni să fi plecat de bine din țară. Pentru cei plecați, nu este ușor să fii departe de părinți, de copii, de bunici ori soț sau soție. Viața este grea pe acolo pe unde și-au găsit un loc de muncă, cu gândul de a reuși să-și facă un rost acasă, în satul natal.

Foarte mulți au reușit. Dacă mergi prin Maramureș, Țara Oașului, rămâi impresionat de ceea ce vezi. La Certeze, Negrești, Bixad, Boinești, Târșolț, Cămarzana, mulți dintre cei plecați și-au ridicat case care se învârt după soare, dar majoritatea sunt goale. De regulă, cei plecați vin pe acasă de două ori pe an, de Paști și Crăciun ori în concedii pe care și le programează cam în același timp pentru a se bucura împreună de revenirea pe tărâmurile natale. Vin pentru că dorul de casă îi chinuie, iar atunci când vin acasă, e sărbătoare; abia atunci dorul după cei dragi nu-i mai doare. Vin acasă fiindcă inima le-a rămas aici, în satul natal. Aici îi cheamă rădăcinile. Oricât de bine ar fi afară, nicăieri nu este ca acasă. Numai că pleacă de nevoie, fiindcă în România nu se poate face nimic pentru ei.

Majoritatea vin acasă de sărbători, fiindcă aici tradițiile încă se mai păstrează; pe acolo, nu. Nicăieri în lume, și am simțit-o în călătoriile mele prin Europa, sărbătorile nu sunt ca acasă. Aici, bogăția locului se îmbină cu cea a omului.

În vara anului trecut am călătorit în Maramureș, în Țara Oașului și am rămas impresionat de faptul că pe acolo, tradiția se ține cu sfințenie, că duminica, oamenii rămași acasă, bătrânii, chiar și unii mai

Novaci. Au venit fiindcă așa le-a dictat inima, au făcut-o cu respect pentru tradițiile străbunilor noștri, într-o zi de mare sărbătoare creștinească. Un caz singular s-a petrecut și la Biserica „Sf. Ioan Botezătorul” din Novaci-Centru în cea de-a treia zi a Sf. Paști.

Nu a fost o prefăcătorie. De altfel, e bine să lăsăm făcăturile la o parte, să nu promovăm falsitatea, fiindcă, în virtutea instinctului natural de imitație, copilul sau tânărul învață să mintă și să înșele el însuși, apărând înclinația spre prefăcătorie și incorectitudine.

Este un început, poate este un imbold pentru locuitorii acestui orașel ca măcar în zilele de mare sărbătoare să ne dovedim propria identitate.

Totodată, nădăjduim că cei care conduc destinele acestei țări, vor căuta și vor găsi soluțiile necesare pentru ca românii să nu mai plece din țară, pentru ca acest fenomen grav – depopularea țării –, să nu se accentueze și mai tare. Cât privește revenirea în țară a celor plecați, situația este și mai complicată. Majoritatea ar veni, fiindcă așa cum am spus mai sus, mulți și-au construit case care se învârt după soare. Dar ce să facă aici? Asta trebuie să facă guvernării, parlamentarii noștri, să se gândească la modalitatea de atragere a celor plecați în vatra strămoșească. Să se gândească, nu doar la ei, cum văd că se codesc să înlăture pensiile speciale ori cumulul de câștiguri – pensie, salariu de la Stat ori salarii duble de la Stat. Să se gândească la toți locuitorii țării – altfel, România se va goli tot mai mult de români, în timp ce tot mai mulți străini, majoritatea asiatici, sunt aduși să muncească în țara noastră pentru a acoperi deficitul forței de muncă.

Din România pleacă foarte mulți oameni să muncească în state europene cu salarii mai mari decât pe piața locală, iar în România vin muncitori din state asiatice care lucrează aici pe salarii mai mari decât le e acasă. Este un circuit al forței de muncă în care s-a integrat și România, din care nu se știe dacă va mai putea ieși îndată.

Constantin DĂRVĂREANU

NOVĂCIUL DE ODINIOARĂ...

- articole și note publicate în săptămânalul interbelic „Gorjanul” -

Cristian GRECOIU

„În ziua de 2 mai a.c. un grup de tineri-studenți și elevi de curs secundar au dat la Novaci o reușită serbare, sub patronajul dl. I. Dem Petrescu, fost senator. Serbarea s-a deschis cu „Hristos a înviat” cântat de corul inițiatorilor. Studentul I.C. Băca a dezvoltat o conferință intitulată „La vremuri noi, oameni noi”. Elevii I. Urban, Dumitrescu, Kolesca, Băca și Staicu au recitat numeroase bucăți alese și au jucat piesa „Suflet de părinte” de Virgil Costescu. Au urmat jocuri.”

(„Gorjanul”, an IX, nr. 18-19 din 1932)

„Cu prilejul închiderii anului școlar, la școala de meserii din Novaci s-a organizat o frumoasă serbare. A luat parte multă lume din întreaga regiune. D. I. Oprișan, directorul școlii, a făcut o interesantă dare de seamă a mersului școlii pe ultimii ani. Elevii au recitat, au cântat bucăți alese și au jucat piesa de teatru „Dracu-n sat”. D. învățător C. Lianu, în numele comitetului școlar al satului, aduce mulțumiri directorului și maestrilor școlii, care au dovedit multă râvnă pentru bunul mers al instituției. Asistența a vizitat apoi frumoasa expoziție, aranjată cu mult gust, admirând lucrările ieșite din mânuțele micilor elevi, conduși de pricepuții lor maestrii.”

(„Gorjanul”, an X, nr. 28 din 30 iulie 1933, pag. 4)

„La 14 iunie 1935, dr. I. Costinescu (ministrul Sănătății în guvernul Gheorghe Tătărescu) a vizitat spitalul Novaci, aducând cuvinte de laudă dl. dr. Nicolescu, șeful spitalului pentru ordinea găsită și frumoasele rezultate înregistrate.”

(„Gorjanul”, an XII, nr. 23-24 din 16 iunie 1935)

„Serbare școlară: Elevii Școlii de Meserii din Novaci, ajutați de un grup de tineri intelectuali din localitate au dat o foarte reușită serbare în seara de 21 martie pentru mărirea fondului de întreținere al școlii. Programul format din coruri, recitări, monoloage și piesa de teatru „Năpasta” de Caragiale a fost minunat executat, asistența rămânând extrem de mulțumită. S-au strâns aproape 12 000 lei. (director I. Oprișan).”

(„Gorjanul”, an XIII, nr. 12 din 1936)

„Întrunirea național-țărănistă din Novaci: În ziua de 8 martie a.c. a avut loc în Novaci o impresionantă întrunire a partidului național-țărănesc din acea regiune. Au participat peste 1000 de săteni, iar de la Tg. Jiu, d-nii V. Arjocianu, deputat, dr. Grigore Geamănu, prof. Gh. Catană, Mișu Căprescu, Șt. Arjocianu, I. Isac etc. Cel dintâi a luat cuvântul dl profesor Gh. Catană, șeful sectorului Novaci. Au vorbit apoi d-nii C.I. Dănășel – Crasna, Al. Forțofoi – Cernădia, Mihail Căprescu, Ștefan Arjocianu, dr. Grigore

Geamănu, secretarul general al organizației Gorj, ultimul luând cuvântul dl. deputat Vasile Arjocianu, șeful organizației. Domnia sa a criticat cu vehemență acțiunea guvernului, stăruind în special asupra valului de scumpete ce s-a abătut în ultimul timp asupra țării, într-o vreme când salariile scad din lună în lună, iar produsele muncii sătenilor sunt cu desăvârșire depreciate. Critică legea conversiunii care a lovit băncile populare și dă asigurări că în curând P.N.Ț. va fi chemat la conducerea treburilor statului. Termină, făcând apel la unire și la răspândirea crezului național-țărănist în masele largi ale poporului. A urmat o masă comună în casele d-lui Culiță Comănescu, cu care prilej s-au rostit numeroase toasturi.”

(„Gorjanul”, an XIII, nr. 11 din 1936, pag. 2)

„Frumoasă manifestare culturală la Novaci: Căminul Cultural „Dimitrie Brezulescu” din Novaci a organizat joi 29 iunie a.c. o foarte reușită manifestare culturală, în zăvoiful băncii. A luat parte un foarte numeros public, de aici și din satele învecinate. Programul – bogat și variat – a fost deschis cu imnul regal executat de fanfara satului și de elevii gimnaziului industrial, urmând apoi o interesantă conferință a d-lui dr. Al. Niculescu, directorul căminului, care a arătat rostul acestor instituții, ctitorite de suveranul țării, în ridicarea și propășirea satelor. S-a jucat piesa „Spionul” de căp. Cernăianu, de către elevii gimnaziului industrial, care au prezentat asistenței și o serie de exerciții străjerești, foarte bine executate, sub conducerea d-lui maestru I. Mărgulescu. Au urmat exerciții de apărare pasivă, vorbind în legătură cu aceasta dl. agronom regional Chirmicev. În cadrul acestei serbări s-a făcut și distribuția premiilor gimnaziului industrial, de sub direcțiunea d-lui Al. Secu, care, împreună cu tot corpul didactic, a pus mult interes în pregătirea elevilor. Căminul cultural a oferit premii în cărți elevilor meritoși, distribuția făcându-se de către dl. pretor Octav Lascăr, președintele căminului și un neobosit luptător al ridicării satelor, prin luminarea minții și un harnic colaborator la toate înfăptuirile ce se văd în acea minunată comună. Serbarea s-a terminat la ora 6 jum., prin cuvântarea de mulțumire a d-lui O. Lascăr.

În această zi, comuna Novaci a avut bucuria de a fi vizitată de marele dascăl al naționalismului românesc, dl. profesor Nichifor Crainic, însoțit de d-nii Pan Vizirescu și N. Crevedia, precum și de d. Ionel Drăgoescu, președintele Camerii de Agricultură Gorj. Oaspeții au fost întâmpinați de membrii căminului, cu fanfara satului și de un mare număr de cetățeni.”

(„Gorjanul”, an XVI, nr. 25 din 1939, pag. 3)

GORJUL, A MAI PIERDUT UN OM DE MARE VALOARE

După Doamna Olimpia Bratu, Directoarea Bibliotecii Județene „Christian Tell” Târgu-Jiu, cultura gorjeană a mai pierdut un om de mare valoare, fostul Director al C.J.C.P C.T Gorj, ION CEPOI.

Domnul Director Ion Cepoi a plecat la sfârșitul lunii aprilie pe drumul fără întoarcere. Domnul Director Ion Cepoi a murit, dar va trăi mereu în sufletele gorjenilor adevărați prin tot ce a făcut pentru cultura Gorjului, prin ceea ce rămâne în urma sa.

A plecat la o vârstă la care mai avea multe de spus pentru cultura Gorjului. Ar fi multe de spus despre „trăirile” prin care a trecut în ultimul an, „trăiri” care i-au măcinat și subrezit sănătatea. De altfel, nu este singurul care a trecut prin situații asemănătoare. Este ceva caracteristic societății în care trăim astăzi.

Prin dispariția sa fizică, cultura gorjeană va avea de pierdut. Abia de acum încolo, unii vor ști să-i aprecieze munca neobosită pentru ca Gorjul să se ridice la un grad înalt de cultură și civilizație, fiindcă așa este la noi: oamenii sunt apreciați după ce nu mai sunt. Dar va fi prea târziu.

Un mare om al culturii gorjene a plecat dintre noi măcinat de gânduri și tristețe. Un mare om care a iubit

Novaciul din toată ființa lui, cu sprijinul căruia am pus bazele Festivalului de Teatru „Sabin Popescu”, Festivalului de Folclor Pastoral „Transalpina”, Muzeului

Civilizației Montane de la Plopu-Rânca, Revistei „Miorița novăceană”, omul nelipsit de la toate manifestările culturale de amploare de la Novaci.

Veșnică amintire!

Constantin DĂRVĂREANU

NOVACI PUR ȘI SIMPLU

Un lung șir de ani m-au adus un centru sacru, integrator de valori deseori în universul Novacilor. materiale și spirituale, atribuindu-i

Faptul că m-am simțit întotdeauna ca și cum aș fi ajuns acasă poate avea o explicație prin aceea că, la doar o fugă de cal, la Bălcești mai exact, am petrecut o copilărie pe care o cred din ce în ce mai des ca aparținând visului, nicidecum realității, într-atât de fascinantă și incredibilă se renaște de la o vreme în memoria mea.

Sau poate se datorează fabuloaselor călătorii, adevărate drumuri inițiatice, făcute apostolește, pe jos, urmând firul Gilortului înspre izvor și pendulând între dealurile și văile Bălceștilor, Pereștilor și Pociovaliștei până când, în depărtare, ca o nouă Mecca, se arăta strălucind panorama tivită cu verde crud și albastru stelar a Novacilor de atunci. Era o cetate plutind în ceruri, franjuri de ceață ai zorilor estompând conturile și anihilând legăturile cu pământul înrouat.

În mintea mea și, sunt sigur, a trăirilor de atunci unicitatea aceluia teritoriu nu consta în faptul că era un oraș, că avea sau nu utilități ori dotări urbane. Novaciul era unic pentru că era Novaci. Adică pentru faptul că Dumnezeu îi dăruise o aură civilizatorie profundă, predestinându-l să ființeze ca

dramatica povară de a fi el însuși întemeietor de istorie și tradiție pe care să le răsfrângă mai apoi întregii zone de influență.

Pentru că Novaciul nu a fost și nu este o simplă localitate de domiciliu ori de destinație. El are ceva inefabil care te împiedică să-l uiți, ceva cutremurător de celest care te împiedică să-l părăsești, ceva înduioșător de dulce-amar care te face mereu să revii și să trăiești, ca într-un basm al uitării de sine, întâmplări și senzații care nu sunt ale tale, - nu aveau cum să fie, pentru că tu te-ai aflat în permanență la zeci sau sute de kilometri depărtare, - dar care ard în tine de-o viață, așteptându-și tot de-o viață izbăvirea, din nu se știe ce pricini încă odată amânată.

Căci Novaciul este un spațiu al imaginării vieții netrăite după canoanele lumesti, al vieții pe care ai fi dorit să o începi și să o trăiești aici, în acest colț de lume în care existența nu poate fi măsurată decât în dimensiuni epeice, pentru că oamenii și locurile au fost și rămân epeice. Edenice, cu alte cuvinte. Adică veșnice. Definitive. Așa cum le-avrut Dumnezeu.

ION CEPOI

BISERICA – LOCUL ÎN CARE FLACĂRA CREDINȚEI SE APRINDE TOT MAI TARE

Învieria Domnului reprezintă cel mai mare eveniment din istoria mântuirii noastre care stă la temelia credinței și a Bisericii Creștine. Învieria Domnului este cea mai mare sărbătoare a Ortodoxiei, temelia creștinătății, ziua în care Dumnezeu a adus, la început, lumea dintru neființă în ființă, sărbătoarea bucuriei care aduce speranța mântuirii și a vieții veșnice.

Anul acesta, sărbătoarea a început în conformitate cu Tradițiile Pascale, cu slujba de Învierie în interiorul lăcașelor de cult, cu momentele în care preoții îi îndeamnă pe cei prezenți: „Veniți de luați Lumină”. Lumina este simbolul Învierii lui Hristos și al învierii generale. După ce lumânările au fost aprinse, preoții au ieșit în afara bisericilor, urmați de credincioșii prezenți, unde, la miezul

noptii, a fost anunțată vestea „Învieria Mântuitorului”, cu toții cântând „Hristos a Înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le”.

După marele anunț, preoții au revenit în biserică unde au continuat slujbele de Învierie. Tuturor credincioșilor prezenți le-au fost împărțite bucatele de pâine stropite cu vin, trupul și sângele Mântuitorului, denumite Paște.

Învieria Domnului înseamnă trecerea de la moarte la viață și de la Pământ la Cer, lăsând omenirii-pacea. Este ziua Învierii, iertării și bucuriei, a speranței în lumea și viața de apoi.

Bisericile din Novaci au fost luate cu asalt cu prilejul marii sărbători a Învierii Domnului, devenind neîncăpătoare, ca de altfel majoritatea

lăcașelor de cult din întreaga țară. Parcă niciodată, la Novaci, nu a participat atâta lume la sărbătoarea Paștilor. În Biserica „Sf. Ioan Botezătorul” din Novaci, a rămas în afara bisericii aproape tot atâta lume câtă era și înăuntru, cu toții dornici să primească Lumină și vestea Învierii Domnului.

Aș îndrăzni să spun că este o întoarcere a omului către Biserică și Credință, mai ales în condițiile actuale când cei aflați în fruntea țării nu dovedesc că sunt alături de oamenii de rând. După anii de comunism când mergeai cu teamă la Biserică, astăzi, oamenii demonstrează că Biserica rămâne singura instituție în care au cea mai mare încredere.

Constantin DĂRVĂREANU

ION FLOREA - așa cum nu l-a știut nimeni...

DIN CARTEA MUNȚILOR

Pe fiecare cărare parcă cetinile și frunzele pădurilor scutură balade și legende. Șipotele cu susururi uniforme și misterioase, îmbăind luna indecentă, tremură de sfială când trupuri de codane se frâng în miez de noapte cu voluptate pe brațele celor dragi. Fiecare toamnă a îngropat sub frunze atâtea și atâtea șoapte și făgăduinți înălțătoare și fiecare primăvară le-a împospătat cu rouă și șoaptă de zefir, cu stele obosite sfâșiind imensitatea cu căderi tremurătoare. Spre dărele lor de lumină, tremurând o clipă în neant, s-au înălțat destui ochi tandri, iar pe sub curcubeiele ivite după ploaie, au trecut zeci de perechi îmbrățișate, oficiind astfel o cununie veșnică în imensul templu al naturii.

Cartea munților mei nescrisă de nici o mână, rămâne totuși eternă pentru cine știe s-o citească.

CÂNTECE

CÂNTECE, cântece. Cântecele mele, ale tale. Valuri armonioase care se risipesc către orizonturi. Bucuria tremură ca un pui de ciută nou născut. Cucul îngenunche pe crucea bradului. Primăvara aruncă cu mandoline de rășină în inimi.

Viața? Viața pulsează frenetică, trecând din tânăr în bătrân, din flori în poeme.

UN BRAD

UN BRAD tânăr chemându-mă la umbră. O ciută lingându-mi palma. O floare de colț. O gleznă de femeie. Un sân exultând chemări. Invitație la desfrâu cu

stelele din iezer, cu păstrăvii pe care nu-i mai sugrumă braconierii. O noapte în canton cu pădurarul, împărțind pe masă luna în felii. O, minunat de dulce singurătate!

AȘTEPT

Aștept să vină zorii să-mi umple privirile cu tot ce nu pot vedea. Între capacele ceasului se macină grăunțele timpului. Zorii se întrezăresc la răsărit ca un sân de codană. Un cerb saltă cu fruntea streășina de cetină a unui brad. Din coarne-i picură frumusețea dimineții și dorul căprioarei care încă mai doarme cu capu-ntins pe-o creangă de scoruș înflorită. Un ciuhurez împușcă cu țipete-n inima ciobanului care picotește pe scaunul de la strungă. De dincolo de mormântul Mioriței o aripă de negură cenușie încearcă să se ridice, fără spor însă, să-mi cotropească minutele care nu-mi mai sunt văduvite de bucurii...

O TRISTEȚE

O tristețe sună-n mine ca un vânt în prag de toamnă. De ce oare? Ah, da! Mă impresionează tot mai mult uzurile trupului care până astăzi încă nu mă dor. Ca pe o haină veche tot aplic ba azi, ba mâine câte-un petic pe ici, pe colo, câte-o însăilătură pe dincolo, câte-o cusătură pe dincoace. Sufletul e greu de emoție ca munții de ozon. Vârstele trec-lebede pe-al vieții iezer-unele îndepărtându-se, altele apropiindu-se, unele bogate, altele sărmene. Tristețe, fugi cu cele care se duc, bucurie apropie-te cu cele care vin.

AZI

Azi am văzut prima rândunică. Deci cuibul de sub streășină nu va mai fi pustiu. Dar cuibul meu? Desigur, așa a fost, așa rămâne. Noroc de primăvară. Deschid fereastra și mireasma florilor de liliac îmi umple odaia. Deși e atât de dulce, totuși nu satisface ca palpiția sânelui de femeie. Femei și flori sau viceversa. Dar să nu uităm pe Dalila.

UN SNOP

Un snop de flori. Un geam deschis. O ciocârlie descinzând către soare. O rândunică pe o sârmă de telegraf. O întrebare despre fericire...

Poezii despre păstori și păstorit

Alexandru Delu OPRITĂSCU

VATRĂ DE SUFLET

S-a zvârcolit în mare și-a expandat opus
O coamă de Carpați întoarsă spre apus
Împinsă cu putere de scutul Dobrogean,
Tăiată la Drobeta de valul Dunărean.

Cu șisturi și calcare și petici de granite
Semețe culmi se-nalță de ape dezgolite,
Și munți bătuți de vremuri, cu viscol și furtună,
Rămân la noi pe veci, măreți ca o cunună.

În Lotru și Gilort se-nvolbură izvoare,
Ce-au dăltuit în stânci coclauri seculare,
Poteci, păduri, pășuni, îmbracă aici decorul,
Bătute din străbuni pe glie cu piciorul.

Pe-aceste piscuri zvelte, ciobanul a suit,
Din vremuri de obârșie cu turme a poposit
Și azi în stâni trăiește, umbrind cu nou trecutul,
Pe el îl strigă vârful, de el vorbește lutul.

Respect pentru natură, pentru păstorul pur,
Păstrează novăceanul de-i mare „domn” acum
Și țipă-n el ciobanul din scaunul de sus,
Un gând întors la vatră din țară e adus.

Ai noștri sunt Carpații, aici vor fi mereu,
Nu vom uita Novaciul, nici tu, nici eu,
Nici graiul de băciță, ce-n chiotul ei blând
Își cheamă zilnic pruncul sau baciul de la cârd.

Ion FLOREA

PĂSTOR RAPSOD

Păstor rapsod de fluturi și de stele
Ți-ai uitat pe unde fluierul din brâu
De șușuie-n singurătate brazii
Și cerbii stau melancolici la pârâu?

Oftări de vânt, poiene cu căprioare
Un iezer larg de liniște deplină
Doinele-ți se suprapun amare
Un rând amurg și două de lumină.

Ceața Parângului o porți pe umeri,
Dar zorii niciodată nu te-au aflat
Departate de hora strungii cu miori
De ochii mândrii, de trupul ei curat.

Nu plângi când cade frunza jucăușă
Nici întunerice pentru tine nu-i
Cioban rapsod, tu stai ușă-n ușă
Cu dorul tău, al meu și-al nimănui

CAII LUNECĂ SPRE MUNȚI

Pe bruma Lunii, caii lunecă spre munți
Cu coastele zgâriate de Luceafăr
Și poate-un pic de chioțele ciobanilor
Rostogolite bolovănos prin cetini.
Ursul aruncă cu bolovani
În ecourile lătrăturilor de câini.

Nimic nu poate părea mai fantastic
Decât pietrele scâpărând lumini de
Potcoavele cailor cu coame de rugină.
De undeva, de sub genunchiul unui scoruș
Doinește un cioban cu dinții-nfiți în
vrana fluierului.

Alătura, vântul șuieră pe sâni iubitei lui
Și caii pe bruma Lunii, lunecă spre munți.

Cu ocazia sărbătoririi numelui, **CONSTANTIN VELENA**, Redacția publicației „Novăceanul” vă adresează un călduros „LA MULȚI ANI, multă sănătate, bucurii și împliniri alături de cei dragi!

REDACTIA PUBLICAȚIEI „NOVĂCEANUL”

Fotografii: Gigel CUTEANU, Daniel și Dinel DIN, Alex BUDURAN

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Constantin DĂRVĂREANU, redactor șef

Nicolae VINȚANU, redactor șef adj.

Alina ȚICU, redactor

Cristian GRECOIU, redactor

Tel. 0744 656 726, e-mail: darvareanu@yahoo.com

Publicație lunară tipărită cu sprijinul
Primăriei și Consiliului Local Novaci
și al obștilor de moșneni din Novaci,
Pociovaliștea și Cernădia

Pre-press & print:

S.C. TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L.
Târgu-Jiu, Gorj, str. Lt. Col. Dumitru Petrescu, nr.20
Tel. 0253-212.991, Fax 0253-218.343
E-mail: tipografia.prodcom@gmail.com

Tehnoredactare: RODICA TEIȘI